

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 125.

Tredie Session.

42de Møde.

Løvetagen den 13de December.

(Fortf.)

Ordføreren (fortf.): De særlige Bestemmelser til Bøndernes Bedste gaar kun ud paa og bør kun opfattes saaledes, at forsaavidt den Bestyrelse, der har erhvervet Godsset ifølge Testators Testament, har nogensomhelst Indflydelse paa Bøndernes Skæbne, da skal den anvende denne Indflydelse til en mild og lempelig Behandlingsmaade af Bønderne, men de paalægge ikke Bestyrelsen nogen særlig Forpligtelse til for evige Tider at beholde Bønderne, ikke nogen Forpligtelse, som er forskjellig fra at opretholde Stiftelsens øvrige Midler. Der staar vel i den 16de Post, og det er Hovedbestemmelsen i Testamentet med Hensyn til Bønderne, paa hvilken jeg troer, at man bør lægge fuldkommen saa megen Vægt som paa de enkelte Afgiftslettelser, der naturligvis kun kunde bestaae i denne Skikkelse, saalænge de paagældende Forhold selv bestaae, at Bønderne skulle i almindelige Maader søges conserverede, men det vil naturligvis sige, at de skulde behandles paa en saadan Maade, som kan antages at stemme overeens med Bøndestandens Velstand og Velbefindende i denne Egn; men der er ikke noget særligt og udtrykkeligt Forbud imod under nogensomhelst Betingelse at afhænde dem fra Godsset. Det er nu denne almindelige Bestemmelse om en særdeles Mildhed og Lempelighed mod Bønderne, som det paaligger Bestyrelsen at opretholde ogsaa ved det sidste Skridt, den kan have at tage ligeoverfor dem, nemlig ved at tilbyde dem Selveiendom, og det er derfor at Tilbudet bør være virkelig billigt og lempeligt; men en saadan Bestemmelse kan paa ingen Maade være til Hinder for at gjøre et saadant Til-

bud; tværtimod naar et saadant Tilbud i og for sig er en Velgjerning mod Bønderne, saa fordrer endog den Forpligtelse, som er paalagt Bestyrelsen af Stiftelsen, at Tilbudet ogsaa stier til disse Bønder, at man ikke, ved at føre Noget ind i Testamentet, som egentlig ikke har været taget i Betragtning af Testator dengang han skrev det, søger at opstille Indvendinger mod en saadan Handling. Nu er der ingen Tvivl om, at, naar man lader Selveiendom indtræde paa et Gods paa overordentlig billige Vilkaar, saa gjør man derved en Velgjerning og bidrager, hvad man formaaer, til Bøndestandens Conservation i gode Aar i den paagældende Egn. Jeg troer i det Hele taget, at der ikke ere saa Vidnesbyrd hert Landet om, at hvor Overgangen til Selveiendom er stiet under gunstige Vilkaar for den paagældende Bøndebefolkning, der har Velstand ogsaa holdt sig i flere Generationer. Derfor troer jeg, at det meget godt kan forsvares at anvende Loven paa dette Bøndergods, og jeg troer ikke, at man skal indskrænke sig til blot at gjøre Tilbudet, uden dertil at knytte den Bestemmelse, som staar i Udkastets § 6, nemlig, at naar Vedkommende ikke ville modtage Tilbudet, skulde Gaardene ved indtraadt Fæstledighed forauktioneres. Denne Bestemmelse er ikke, som Rigsdagsmanden for Viborg Amts 2den Valgkreds har meent, nogen Ubillighed mod de nuværende Fæstere; thi disses Stilling bliver jo, saalænge de ere i Fæstebestiddelsen, aldeles ikke forringet efter hele denne Lov. Deres Afgifter blive ikke forhøiede i den Tid; det er kun naar Fæstledighed indtræder, at Auction skal finde Sted, og da Afdgangen til Erhvervelse for dem, der skulde følge efter dem i Fæstet, dog ikke var aldeles bestemt i Forveien, saa troer jeg man er saameget mere berettiget til at aabne de